Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Идентификациона
налепница

ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ

SRP

СРПСКИ ЈЕЗИК

КЊИЖЕВНОСТ И ЈЕЗИК

SRP IK-1 D-S038

SRP.38.SR.R.K1.20

35643

12

Српски језик

Празна страница

ОПШТА УПУТСТВА

Пажљиво прочитајте сва упутства и следите их.

Не окрећите страницу и не решавајте задатке док то не одобри дежурни наставник.

Налепите идентификационе налепнице на све испитне материјале које сте добили у сигурносној кеси.

Испит траје **90** минута.

Испред сваке групе задатака наведено је упутство за решавање. Пажљиво га прочитајте.

Користите искључиво хемијску оловку која пише плавом или црном бојом.

Пишите читко. Нечитки одговори бодоваће се с нула (0) бодова. Ако погрешите приликом писања, погрешке ставите у заграде, прецртајте их и означите скраћеним потписом. **Забрањено је потписати се пуним именом и презименом.**

Када решите задатке, проверите своје одговоре.

Желимо Вам много успеха!

Ова испитна књижица има 20 страница, од тога 2 празне.

Ако сте погрешно означили одговор, исправите овако:

а) задатак затвореног типа

Исправно

Исправка погрешног одговора

Преписан тачан одговор Скраћен потпис

Неисправно

б) задатак отвореног типа

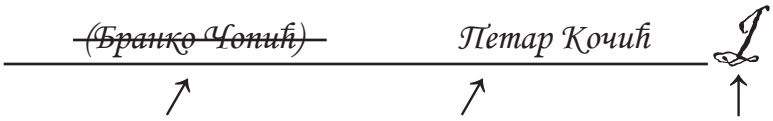

Прецртан нетачан одговор у заградама Тачан одговор Скраћен потпис

Српски језик

Књижевност и језик

1. Задаци вишеструког избора

У следећим задацима тачан је само **један** од више понуђених одговора.
Тачне одговоре означите знаком **X** на листу за одговоре.

1. Пажљиво прочитајте стихове:

„жива ће те у руке фатити,
хоће твоје саломити руке,
живу ће ти очи извадити.”

Која се од наведених стилских фигура јавља у наведеним стиховима?

A. градација
B. поређење
C. метонимија
D. опкорачење

A. ☐ **B.** ☐ **C.** ☐ **D.** ☐

2. Које су од наведених књижевних врста карактеристичне за епоху средњег века?

A. елегија, ода, житије
B. поема, елегија, путопис
C. путопис, посланица, житије
D. посланица, аутобиографија, писмо

A. ☐ **B.** ☐ **C.** ☐ **D.** ☐

3. Који се од наведених описа односи на афоризам?

A. сажета и мудра изрека
B. прича о свакодневном догађају
C. прозни облик који садржи питање и прикривен одговор
D. приповетка у којој је свет маште повезан са реалним светом

A. ☐ **B.** ☐ **C.** ☐ **D.** ☐

Српски језик

Књижевност и језик

4. Пажљиво прочитајте стихове из народне песме „Сунце се дјевојком жени”:

„кол’ко се је ашик учинило,
трипут је се сунце заиграло,
па одвуче лијепу дјевојку,
да је узме себи за љубовцу,
од ње поста звијезда Даница.”

Које је врсте наведена песма?

A. обредна
B. обичајна
C. митолошка
D. посленичка

A. **B.** **C.** **D.**

5. Којој је породици приписана градња Скадра на реци Бојани опевана у песми „Зидање Скадра”?

A. Бранковићима
B. Војиновићима
C. Мрњавчевићима
D. Немањићима

A. **B.** **C.** **D.**

6. Која се од наведених тврдњи **не односи** на епоху барокних тенденција у српској књижевности?

A. Почиње након Велике сеобе Срба.
B. Стваралаштво се одликује кићеним стилом.
C. Најзаступљенији жанрови су тужбалица и беседа.
D. Доминантни су мотиви и тема изгубљене љубави.

A. **B.** **C.** **D.**

7. Како се зове дело Доситеја Обрадовића које представља манифест просветитељства?

A. „Собраније”
B. „Писмо Харалампију”
C. „Живот и приключенија”
D. „Совјети здравог разума”

A. **B.** **C.** **D.**

Српски језик

Књижевност и језик

8. Пажљиво прочитајте стихове из Јефимијиног дела „Похвала кнезу Лазару”:

„На моје мале приносе погледај и за велике их сматрај, јер ти не принесох похвалу колико ти припада, већ колико ми је сила малога ми разума, зато и малу награду очекујем.”

О којој Јефимијиној особини сведоче наведени стихови?

A. о нежности
B. о строгости
C. о скромности
D. о штедљивости

A. **B.** **C.** **D.**

9. Ко је од наведених драмских писаца био узор Јовану Стерији Поповићу у стварању комедије „Тврдица”?

A. Нушић
B. Плаут
C. Трифковић
D. Шекспир

A. **B.** **C.** **D.**

10. Које се од наведених одлика односе на књижевност српског романтизма?

A. доминација прозних врста
B. кићени стил и дидактичност дела
C. мноштво „изама” и отклон од традиције
D. тип сувишног човека и буђење националне свести

A. **B.** **C.** **D.**

11. Кога је Ахмед Нурудин у роману „Дервиш и смрт” Меше Селимовића довео у манастир као ратно сироче?

A. Кара-Заима
B. Мула-Јусуфа
C. Хафиз-Мухамеда
D. Хаџи-Синанудина

A. **B.** **C.** **D.**

Српски језик

Књижевност и језик

12. Пажљиво прочитајте стихове песме „Међу јавом и мед сном” Лазе Костића:

„Срце моје, срце кивно,
убио те живи гром!
што се не даш мени живу
разабрати у плетиву
међу јавом и мед сном!”

Шта симболизује мотив срца у наведеним стиховима?

A. живот
B. отаџбину
C. вољену жену
D. стваралачко „ја”

A. ☐
B. ☐
C. ☐
D. ☐

13. Које су књижевне врсте доминантне у периоду реализма?

A. оде и химне
B. елегије и поеме
C. трагедије и комедије
D. романи и приповетке

A. ☐
B. ☐
C. ☐
D. ☐

Српски језик

Књижевност и језик

14. Пажљиво прочитајте одломак из песме „Реквијем” Миодрага Павловића:

„Овога пута
умро је неко близу

Реквијем
у сивом парку
под затвореним небом

(...)

Осетите
свет је постао лакши
за један људски мозак”

Шта у наведеним стиховима представља слика затвореног неба, преузета из народног веровања?

A. да људи не гледају у небо
B. да се небо спрема на кишу
C. да Бог не слуша молитве верника
D. да молитва верника није довољно гласна

A. ☐
B. ☐
C. ☐
D. ☐

15. Која се од наведених тврдњи односи на „Ђачки растанак” Бранка Радичевића?

A. Написан је у хексаметру.
B. Настао је у периоду модерне.
C. Централни мотив дела је смрт.
D. Према књижевној врсти дело је поема.

A. ☐
B. ☐
C. ☐
D. ☐

16. Која се од наведених тврдњи односи на поезију Владислава Петковића Диса?

A. Трансцедентална је.
B. Прожета је оптимизмом.
C. Уводи нове песничке форме.
D. Одликује се фолклорним мотивима.

A. ☐
B. ☐
C. ☐
D. ☐

Српски језик

Књижевност и језик

17. Шта је Бранко Миљковић по филозофском опредељењу?

A. софиста
B. нихилиста
C. хегелијанац
D. хераклитовац

A. **B.** **C.** **D.**

18. Који се лик у делу „Зона Замфирова” Стевана Сремца издваја међу припадницима старије генерације својим прогресивним схватањем друштвених односа?

A. Ташана
B. Манулаћ
C. тетка Дока
D. хаџи Замфир

A. **B.** **C.** **D.**

19. Која се од наведених тврдњи односи на роман „Корени” Добрице Ћосића?

A. Припада епохи реализма.
B. Тематизује Други светски рат.
C. По врсти је роман тока свести.
D. Главни јунак се изгубио у гори.

A. **B.** **C.** **D.**

Српски језик

Књижевност и језик

20. Пажљиво прочитајте стихове песме „Плава гробница” Милутина Бојића:

„Зато хоћу мира, да опело служим
Без речи, без суза и уздаха меких,
Да мирис тамјана и дах праха здружим
Уз тутњаву муклу добоша далеких.”

Шта симболизују мотиви „мирис тамјана” и „дах праха” у наведеним стиховима?

A. патњу
B. отаџбину
C. страх од смрти
D. почаст хероизму

A. **B.** **C.** **D.**

21. Која се од наведених тврдњи односи на приповетку „Поварета” Симе Матавуља?

A. Обрађује тему унијаћења.
B. Приказ ликова је хумористичан.
C. Исприповедана је у првом лицу.
D. Дијалози су написани на дијалекту.

A. **B.** **C.** **D.**

22. Пажљиво прочитајте стихове песме „Сиво, суморно небо” Војислава Илића:

„увели ладолеж већ је суморно спустио вреже;
а доле, скрхане ветром, по земљи гранчице леже (...)”

Које су врсте наведени стихови?

A. хексаметар
B. александринац
C. епски десетерац
D. пољски тринаестерац

A. **B.** **C.** **D.**

Српски језик

Књижевност и језик

23. Која од наведених песама Милана Ракића приказује телесну љубав?

A. „Долап”
B. „Наслеђе”
C. „Искрена песма”
D. „Љубавна песма”

24. Шта у роману „Нечиста крв” Борисава Станковића лик ефенди Мите жртвује да би спасио своје достојанство?

A. кћи
B. кућу
C. земљу
D. супругу

25. Који се натпис налази на улазу у салаш главних ликова приповетке „Госпа Нола” Исидоре Секулић?

A. Мој рај
B. Мој мир
C. Мој дан
D. Мој сан

26. Који од наведених песника приказује душевно стање младог човека којем је рат уништио идеале, веру и наду?

A. Милутин Бојић
B. Душан Васиљев
C. Јован Дучић
D. Милан Ракић

27. Која се од наведених дефиниција односи на гротеску?

A. фантастична и искривљена слика стварности
B. повезивање појмова који противрече један другоме
C. емоционално обојено питање које у себи садржи одговор
D. фигура у којој је дословно значење речи прикривено или супротно

Српски језик

Књижевност и језик

28. На какав се камен односи насловна синтагма „Туга у камену” песме Момчила Настасијевића?

A. драги камен
B. камен темељац
C. надгробни камен
D. камен родне груде

A. **B.** **C.** **D.**

29. У којој се од наведених песама Јована Дучића идеал женске лепоте дочарава песничким сликама: „бледа као чежња”, „непозната жена, с круном и у сјају”?

A. „Јабланови”
B. „Сунцокрети”
C. „Песма сутона”
D. „Залазак сунца”

A. **B.** **C.** **D.**

30. Која се од наведених тврдњи односи на комедију интриге или ситуације?

A. Открива и приказује мане друштва или епохе.
B. Мање је позоришно дело вулгарног и комичног садржаја.
C. Заснива се на замени лица или другој врсти неспоразума.
D. Гради комичну радњу и заплет на карактерној мани главног лика.

A. **B.** **C.** **D.**

31. Која је од наведених реченица правописно и граматички исправна?

A. Треба да чувамо природу.
B. Највише волим гумене бонбоне.
C. Наћићемо се у кнез Михаиловој улици.
D. Највише на свету волим моје родитеље.

A. **B.** **C.** **D.**

32. У којем се од наведених парова акценат **не налази** на истоме слогу у оба облика речи?

A. глумац – глумица
B. кувар – куварица
C. певач – певачица
D. келнер – келнерица

A. **B.** **C.** **D.**

Српски језик

Књижевност и језик

33. У којем је падежу именица у реченици: **Налазимо се близу Београда**?

A. у дативу
B. у генитиву
C. у локативу
D. у акузативу

34. Којом је врстом творбе настала реч **млада** у реченици: **Млада је носила белу венчаницу**?

A. слагањем
B. извођењем
C. претварањем
D. комбиновањем

35. У којој од наведених реченица именица **пријатељица** врши функцију прилошке одредбе?

A. Ово је моја пријатељица.
B. Често идем код пријатељице.
C. Много волим своју пријатељицу.
D. Стан моје пријатељице је удобан.

36. Шта значи фразеологизам **дошла маца на вратанца**?

A. пропустио си прилику
B. изненада си се појавио
C. нема користи од жалења
D. добио си што си заслужио

37. Која се врста преноса значења јавља у изразу **немати кров над главом** (кров → кућа)?

A. поређење
B. метафора
C. метонимија
D. персонификација

Српски језик

Књижевност и језик

38. Која се од наведених језичких обележја односе на књижевноуметнички функционални стил?

A. субјективност и оригиналност
B. прецизно изношење чињеница
C. шаблонизованост и недвосмисленост
D. употреба у свакодневној комуникацији

A. **B.** **C.** **D.**

39. Која је од наведених тврдњи о почецима словенске и српске писмености истинита?

A. Творци ћирилице су Доментијан и Теодосије.
B. Старословенски је први словенски књижевни језик.
C. Старословенски су у прошлости говорили сви Словени.
D. Језик српске средњовековне књижевности зове се славеносрпски.

A. **B.** **C.** **D.**

40. Који је дијалекат Вук Стефановић Караџић изабрао за основу српског књижевног језика?

A. косовско-ресавски
B. призренско-тимочки
C. источнохерцеговачки
D. шумадијско-војвођански

A. **B.** **C.** **D.**

Српски језик

Књижевност и језик

2. Задаци кратког одговора

На следеће задатке одговорите кратким одговором (од највише четири речи).
Одговоре упишите **искључиво** на предвиђено место у испитној књижици.
Не испуњавајте простор за бодовање.

41. Како се зове алегоријско-сатиричка приповетка Радоја Домановића у којој се руглу изврга власт, као и они који јој се добровољно потчињавају?

_____

0 1 бод

42. Како се зове књижевно дело Петра Петровића Његоша чији су главни ликови Вук Мандушић, Вук Мићуновић и игуман Стефан?

_____

0 1 бод

43. Како се зове песничка збирка Десанке Максимовић у којој се лирски субјекат упушта у дискусију с „Душановим закоником”?

_____

0 1 бод

44. Како се зове песма Симе Пандуровића у којој лирски субјекат љубавни занос поистовећује с лудилом?

_____

0 1 бод

Српски језик

Књижевност и језик

45. Како се зове приповетка Иве Андрића у којој се женска лепота велича ликовима Венецијанке, Земке, Катинке и Јекатерине?

_____

0 1

бод

46. Пажљиво прочитајте стихове песме:

„Ти си најлепше сате
– Јаблани кад се злате

У лакој магли, пени –
Однела тужно мени.”

Којом је врстом строфе написана наведена песма?

_____

0 1

бод

47. Како се зове биограф који је „Житије Светог Саве” написао према Доментијановом приповедању?

_____

0 1

бод

48. Којем циклусу епских народних песама припада песма „Почетак буне против дахија”?

_____

0 1

бод

Српски језик

Књижевност и језик

49. Како се зове збирка приповедака Бранка Ћопића у којој су ликови дјед Раде и стриц Ниџо?

_____

0 1

бод

50. Како се зове јунак Кочићеве сатире који је пред судом проказао целокупан систем Аустроугарске монархије?

_____

0 1

бод

51. У којем се веку јавља епоха просветитељства у српској књижевности?

_____

0 1

бод

52. Како се зове дело Растка Петровића у којем је приказана судбина рибара Пипа и девојке Ивоне?

_____

0 1

бод

53. Како се зове драма Ђуре Јакшића у којој је приказан сукоб између млетачке и црногорске културе?

_____

0 1

бод

Српски језик

Књижевност и језик

54. Ко је аутор „Беседе шајкашима”?

_____

0 ☐
1 ☐

бод

55. Како се зове дело у којем Милован Глишић уводи лик зеленаша у српску прозу?

_____

0 ☐
1 ☐

бод

Пажљиво прочитајте реченицу и одговорите на следећих пет питања:

Ко вара на тесту вара на сваком месту.

56.1. Који се сонант јавља у речи **место**?

_____

0 ☐
1 ☐

бод

56.2. У којем су падежу именице у наведеној реченици?

_____

0 ☐
1 ☐

бод

Српски језик

Књижевност и језик

56.3. Које је врсте по значењу заменица **свако**?

_____

0 ☐
1 ☐

бод

56.4. Која се врста прилошке одредбе јавља у наведеној реченици?

_____

0 ☐
1 ☐

бод

56.5. Које је врсте наведена зависно-сложена реченица?

_____

0 ☐
1 ☐

бод

Српски језик

Празна страница

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Идентификациона
налепница

ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ

SRP

СРПСКИ ЈЕЗИК

КЊИЖЕВНОСТ И ЈЕЗИК

3.6.2019. Т.Т.
VK

SRP IK-1 D-S038

SRP.38.SR.R.K1.20

35643

12

Српски језик

Књижевност и језик

1. Задаци вишеструког избора

У следећим задацима тачан је само **један** од више понуђених одговора.
Тачне одговоре означите знаком **X** на листу за одговоре.

1. Пажљиво прочитајте стихове:

„жива ће те у руке фатити,
хоће твоје саломити руке,
живу ће ти очи извадити."

Која се од наведених стилских фигура јавља у наведеним стиховима?

A. градација
B. поређење
C. метонимија
D. опкорачење

A. X
B.
C.
D.

2. Које су од наведених књижевних врста карактеристичне за епоху средњег века?

A. елегија, ода, житије
B. поема, елегија, путопис
C. путопис, посланица, житије
D. посланица, аутобиографија, писмо

A.
B.
C. X
D.

3. Који се од наведених описа односи на афоризам?

A. сажета и мудра изрека
B. прича о свакодневном догађају
C. прозни облик који садржи питање и прикривен одговор
D. приповетка у којој је свет маште повезан са реалним светом

A. X
B.
C.
D.

Српски језик

Књижевност и језик

4. Пажљиво прочитајте стихове из народне песме „Сунце се дјевојком жени”:

„кол’ко се је ашик учинило,
трипут је се сунце заиграло,
па одвуче лијепу дјевојку,
да је узме себи за љубовцу,
од ње поста звијезда Даница.”

Које је врсте наведена песма?

A. обредна
B. обичајна
C. митолошка
D. посленичка

A. ☐
B. ☐
C. X
D. ☐

5. Којој је породици приписана градња Скадра на реци Бојани опевана у песми „Зидање Скадра”?

A. Бранковићима
B. Војиновићима
C. Мрњавчевићима
D. Немањићима

A. ☐
B. ☐
C. X
D. ☐

6. Која се од наведених тврдњи **не односи** на епоху барокних тенденција у српској књижевности?

A. Почиње након Велике сеобе Срба.
B. Стваралаштво се одликује кићеним стилом.
C. Најзаступљенији жанрови су тужбалица и беседа.
D. Доминантни су мотиви и тема изгубљене љубави.

A. ☐
B. ☐
C. ☐
D. X

7. Како се зове дело Доситеја Обрадовића које представља манифест просветитељства?

A. „Собраније”
B. „Писмо Харалампију”
C. „Живот и приключенија”
D. „Совјети здравог разума”

A. ☐
B. X
C. ☐
D. ☐

Српски језик

Књижевност и језик

8. Пажљиво прочитајте стихове из Јефимијиног дела „Похвала кнезу Лазару”:

„На моје мале приносе погледај и за велике их сматрај, јер ти не принесох похвалу колико ти припада, већ колико ми је сила малога ми разума, зато и малу награду очекујем.”

О којој Јефимијиној особини сведоче наведени стихови?

A. о нежности
B. о строгости
C. о скромности
D. о штедљивости

A. ☐
B. ☐
C. ☒
D. ☐

9. Ко је од наведених драмских писаца био узор Јовану Стерији Поповићу у стварању комедије „Тврдица”?

A. Нушић
B. Плаут
C. Трифковић
D. Шекспир

A. ☐
B. ☒
C. ☐
D. ☐

10. Које се од наведених одлика односе на књижевност српског романтизма?

A. доминација прозних врста
B. кићени стил и дидактичност дела
C. мноштво „изама” и отклон од традиције
D. тип сувишног човека и буђење националне свести

A. ☐
B. ☐
C. ☐
D. ☒

11. Кога је Ахмед Нурудин у роману „Дервиш и смрт” Меше Селимовића довео у манастир као ратно сироче?

A. Кара-Заима
B. Мула-Јусуфа
C. Хафиз-Мухамеда
D. Хаџи-Синанудина

A. ☐
B. ☒
C. ☐
D. ☐

Српски језик

Књижевност и језик

12. Пажљиво прочитајте стихове песме „Међу јавом и мед сном" Лазе Костића:

„Срце моје, срце кивно,
убио те живи гром!
што се не даш мени живу
разабрати у плетиву
међу јавом и мед сном!"

Шта симболизује мотив срца у наведеним стиховима?

A. живот
B. отаџбину
C. вољену жену
D. стваралачко „ја"

A.	
B.	
C.	
D.	X

13. Које су књижевне врсте доминантне у периоду реализма?

A. оде и химне
B. елегије и поеме
C. трагедије и комедије
D. романи и приповетке

A.	
B.	
C.	
D.	X

Српски језик

Књижевност и језик

14. Пажљиво прочитајте одломак из песме „Реквијем" Миодрага Павловића:

„Овога пута
умро је неко близу

Реквијем
у сивом парку
под затвореним небом

(...)

Осетите
свет је постао лакши
за један људски мозак"

Шта у наведеним стиховима представља слика затвореног неба, преузета из народног веровања?

A. да људи не гледају у небо
B. да се небо спрема на кишу
C. да Бог не слуша молитве верника
D. да молитва верника није довољно гласна

A. ☐
B. ☐
C. ☒
D. ☐

15. Која се од наведених тврдњи односи на „Ђачки растанак" Бранка Радичевића?

A. Написан је у хексаметру.
B. Настао је у периоду модерне.
C. Централни мотив дела је смрт.
D. Према књижевној врсти дело је поема.

A. ☐
B. ☐
C. ☐
D. ☒

16. Која се од наведених тврдњи односи на поезију Владислава Петковића Диса?

A. Трансцедентална је.
B. Прожета је оптимизмом.
C. Уводи нове песничке форме.
D. Одликује се фолклорним мотивима.

A. ☒
B. ☐
C. ☐
D. ☐

Српски језик

Књижевност и језик

17. Шта је Бранко Миљковић по филозофском опредељењу?

A. софиста
B. нихилиста
C. хегелијанац
D. хераклитовац

A.
B.
C.
D. X

18. Који се лик у делу „Зона Замфирова" Стевана Сремца издваја међу припадницима старије генерације својим прогресивним схватањем друштвених односа?

A. Ташана
B. Манулаћ
C. тетка Дока
D. хаџи Замфир

A.
B.
C. X
D.

19. Која се од наведених тврдњи односи на роман „Корени" Добрице Ћосића?

A. Припада епохи реализма.
B. Тематизује Други светски рат.
C. По врсти је роман тока свести.
D. Главни јунак се изгубио у гори.

A.
B.
C. X
D.

Српски језик

Књижевност и језик

20. Пажљиво прочитајте стихове песме „Плава гробница" Милутина Бојића:

„Зато хоћу мира, да опело служим
Без речи, без суза и уздаха меких,
Да мирис тамјана и дах праха здружим
Уз тутњаву муклу добоша далеких."

Шта симболизују мотиви „мирис тамјана" и „дах праха" у наведеним стиховима?

A. патњу
B. отаџбину
C. страх од смрти
D. почаст хероизму

A. ☐
B. ☐
C. ☐
D. ☒

21. Која се од наведених тврдњи односи на приповетку „Поварета" Симе Матавуља?

A. Обрађује тему унијаћења.
B. Приказ ликова је хумористичан.
C. Исприповедана је у првом лицу.
D. Дијалози су написани на дијалекту.

A. ☐
B. ☐
C. ☐
D. ☒

22. Пажљиво прочитајте стихове песме „Сиво, суморно небо" Војислава Илића:

„увели ладолеж већ је суморно спустио вреже;
а доле, скрхане ветром, по земљи гранчице леже (...)"

Које су врсте наведени стихови?

A. хексаметар
B. александринац
C. епски десетерац
D. пољски тринаестерац

A. ☒
B. ☐
C. ☐
D. ☐

Српски језик

Књижевност и језик

23. Која од наведених песама Милана Ракића приказује телесну љубав?

A. „Долап”
B. „Наслеђе”
C. „Искрена песма”
D. „Љубавна песма”

A. B. C. X D.

24. Шта у роману „Нечиста крв” Борисава Станковића лик ефенди Мите жртвује да би спасио своје достојанство?

A. кћи
B. кућу
C. земљу
D. супругу

A. X B. C. D.

25. Који се натпис налази на улазу у салаш главних ликова приповетке „Госпа Нола” Исидоре Секулић?

A. Мој рај
B. Мој мир
C. Мој дан
D. Мој сан

A. B. X C. D.

26. Који од наведених песника приказује душевно стање младог човека којем је рат уништио идеале, веру и наду?

A. Милутин Бојић
B. Душан Васиљев
C. Јован Дучић
D. Милан Ракић

A. B. X C. D.

27. Која се од наведених дефиниција односи на гротеску?

A. фантастична и искривљена слика стварности
B. повезивање појмова који противрече један другоме
C. емоционално обојено питање које у себи садржи одговор
D. фигура у којој је дословно значење речи прикривено или супротно

A. X B. C. D.

Српски језик

Књижевност и језик

28. На какав се камен односи насловна синтагма „Туга у камену” песме Момчила Настасијевића?

A. драги камен
B. камен темељац
C. надгробни камен
D. камен родне груде

A. ☐
B. ☐
C. ☐
D. ☒

29. У којој се од наведених песама Јована Дучића идеал женске лепоте дочарава песничким сликама: „бледа као чежња”, „непозната жена, с круном и у сјају”?

A. „Јабланови”
B. „Сунцокрети”
C. „Песма сутона”
D. „Залазак сунца”

A. ☐
B. ☐
C. ☐
D. ☒

30. Која се од наведених тврдњи односи на комедију интриге или ситуације?

A. Открива и приказује мане друштва или епохе.
B. Мање је позоришно дело вулгарног и комичног садржаја.
C. Заснива се на замени лица или другој врсти неспоразума.
D. Гради комичну радњу и заплет на карактерној мани главног лика.

A. ☐
B. ☐
C. ☒
D. ☐

31. Која је од наведених реченица правописно и граматички исправна?

A. Треба да чувамо природу.
B. Највише волим гумене бонбоне.
C. Наћићемо се у кнез Михаиловој улици.
D. Највише на свету волим моје родитеље.

A. ☒
B. ☐
C. ☐
D. ☐

32. У којем се од наведених парова акценат **не налази** на истоме слогу у оба облика речи?

A. глумац – глумица
B. кувар – куварица
C. певач – певачица
D. келнер – келнерица

A. ☐
B. ☐
C. ☒
D. ☐

Српски језик

Књижевност и језик

33. У којем је падежу именица у реченици: **Налазимо се близу Београда**?

A. у дативу
B. у генитиву
C. у локативу
D. у акузативу

A.
B. X
C.
D.

34. Којом је врстом творбе настала реч **млада** у реченици: **Млада је носила белу венчаницу**?

A. слагањем
B. извођењем
C. претварањем
D. комбиновањем

A.
B.
C. X
D.

35. У којој од наведених реченица именица **пријатељица** врши функцију прилошке одредбе?

A. Ово је моја пријатељица.
B. Често идем код пријатељице.
C. Много волим своју пријатељицу.
D. Стан моје пријатељице је удобан.

A.
B. X
C.
D.

36. Шта значи фразеологизам **дошла маца на вратанца**?

A. пропустио си прилику
B. изненада си се појавио
C. нема користи од жаљења
D. добио си што си заслужио

A.
B.
C.
D. X

37. Која се врста преноса значења јавља у изразу **немати кров над главом** (кров → кућа)?

A. поређење
B. метафора
C. метонимија
D. персонификација

A.
B.
C. X
D.

Српски језик

Књижевност и језик

38. Која се од наведених језичких обележја односе на књижевноуметнички функционални стил?

A. субјективност и оригиналност
B. прецизно изношење чињеница
C. шаблонизованост и недвосмисленост
D. употреба у свакодневној комуникацији

A. X
B.
C.
D.

39. Која је од наведених тврдњи о почецима словенске и српске писмености истинита?

A. Творци ћирилице су Доментијан и Теодосије.
B. Старословенски је први словенски књижевни језик.
C. Старословенски су у прошлости говорили сви Словени.
D. Језик српске средњовековне књижевности зове се славеносрпски.

A.
B. X
C.
D.

40. Који је дијалекат Вук Стефановић Караџић изабрао за основу српског књижевног језика?

A. косовско-ресавски
B. призренско-тимочки
C. источнохерцеговачки
D. шумадијско-војвођански

A.
B.
C. X
D.

Српски језик

Књижевност и језик

2. Задаци кратког одговора

На следеће задатке одговорите кратким одговором (од највише четири речи).
Одговоре упишите **искључиво** на предвиђено место у испитној књижици.
Не испуњавајте простор за бодовање.

41. Како се зове алегоријско-сатиричка приповетка Радоја Домановића у којој се руглу извргава власт, као и они који јој се добровољно потчињавају?

„Ланга"

0 1 бод

42. Како се зове књижевно дело Петра Петровића Његоша чији су главни ликови Вук Мандушић, Вук Мићуновић и игуман Стефан?

„Горски вијенац"

0 1 бод

43. Како се зове песничка збирка Десанке Максимовић у којој се лирски субјекат упушта у дискусију с „Душановим закоником"?

„Тражим помиловање"

0 1 бод

44. Како се зове песма Симе Пандуровића у којој лирски субјекат љубавни занос поистовећује с лудилом?

„Светковина"

0 1 бод

3.6.2019. П.П.
VK

SRP IK-1 D-S038

02

Српски језик

Књижевност и језик

45. Како се зове приповетка Иве Андрића у којој се женска лепота велича ликовима Венецијанке, Земке, Катинке и Јекатерине?

„Пут Алије Ђерзелеза"

0 1 бод

46. Пажљиво прочитајте стихове песме:

„Ти си најлепше сате
– Јаблани кад се злате

У лакој магли, пени –
Однела тужно мени."

Којом је врстом строфе написана наведена песма?

2 катих

0 1 бод

47. Како се зове биограф који је „Житије Светог Саве" написао према Доментијановом приповедању?

Теодосије

0 1 бод

48. Којем циклусу епских народних песама припада песма „Почетак буне против дахија"?

Песме о ослобођењу Србије

0 1 бод

3.6.2019. Т. Т.
ВК

Српски језик

Књижевност и језик

49. Како се зове збирка приповедака Бранка Ћопића у којој су ликови дјед Раде и стриц Ниџо?

„Башта сљезове боје"

0 1 бод

50. Како се зове јунак Кочићеве сатире који је пред судом проказао целокупан систем Аустроугарске монархије?

Завид Штрбац

0 1 бод

51. У којем се веку јавља епоха просветитељства у српској књижевности?

у 18. веку

0 1 бод

52. Како се зове дело Растка Петровића у којем је приказана судбина рибара Пипа и девојке Ивоне?

„Људи говоре"

0 1 бод

53. Како се зове драма Ђуре Јакшића у којој је приказан сукоб између млетачке и црногорске културе?

„Јелисавета, кнегиња црногорска"

0 1 бод

3.6.2019. П.П. VK

SRP IK-1 D-S038

02

Српски језик

Књижевност и језик

54. Ко је аутор „Беседе шајкашима”? Гавриил Стефановић Венцловић	0 1 бод
55. Како се зове дело у којем Милован Глишић уводи лик зеленаша у српску прозу? „Глава шећера”	0 1 бод

Пажљиво прочитајте реченицу и одговорите на следећих пет питања:

Ко вара на тесту вара на сваком месту.

56.1. Који се сонант јавља у речи **место**? Сонант „М”	0 1 бод
56.2. У којем су падежу именице у наведеној реченици? Локативу	0 1 бод

3.6.2019. П.П.
VK

SRP IK-1 D-S038

02

Српски језик

Књижевност и језик

56.3. Које је врсте по значењу заменица **свако**?

Општа

0 ☐
1 ☐

бод

56.4. Која се врста прилошке одредбе јавља у наведеној реченици?

месна

0 ☐
1 ☐

бод

56.5. Које је врсте наведена зависно-сложена реченица?

Субјекатска

0 ☐
1 ☐

бод

3.6.2019. П.П.
VK

SRP IK-1 D-S038

02

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Идентификациона
налепница

ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ

SRP

СРПСКИ ЈЕЗИК

ШКОЛСКИ ЕСЕЈ

SRP IK-2 D-S038

SRP.38.SR.R.K2.16

35645

12

Српски језик

Празна страница

ОПШТА УПУТСТВА

Пажљиво прочитајте сва упутства и следите их.

Не окрећите страницу и не пишите школски есеј док то не одобри дежурни наставник.

Налепите идентификационе налепнице на све испитне материјале које сте добили у сигурносној кеси.

Испит траје **150** минута.

У овом делу испита напишите школски есеј следећи приложена упутства и смернице.

Школски есеј треба имати од **300** до **400** речи.

Можете писати по листу за концепт, али се његов садржај неће бодовати.

Школски есеј обавезно напишите на листу за уредно писање.

Користите искључиво хемијску оловку која пише плавом или црном бојом.

Пишите читко. Школски есеј бодоваће се с нула (0) бодова ако је писан нечитко или великим штампаним словима. Ако погрешите приликом писања, погрешке ставите у заграде, прецртајте их и означите скраћеним потписом. **Забрањено је потписати се пуним именом и презименом.**

Желимо Вам много успеха!

Ова испитна књижица има 16 страница, од тога 4 празне.

Српски језик

Школски есеј

Пажљиво прочитајте наведени текст и смернице за писање школског есеја.
Свој школски есеј обликујте као заокружену целину с **уводом**, **разрадом** и **закључком**.
Пазите да Ваш школски есеј буде **правописно** и **граматички тачан**.
Све смернице морају бити узете у обзир приликом писања есеја.
Редослед понуђених смерница не обавезује Вас у обликовању школског есеја.

Проклета авлија
(одломци)

Управник ове чудне и страшне установе је Латиф-ага, звани Карађоз. Тај надимак му је одавно постао право и једино име и под тим именом је познат не само овде него и далеко изван зидова Проклете авлије. Он је и својим изгледом и свима својим особинама њено оличење.

(...)

Од самог почетка Карађоз је „радио изнутра". По том свом необичном начину рада он је био и много гори, тежи и опаснији, и у извесном смислу, понекад бољи и човечнији од ранијих управника. Од бескрајног и неухватљивог преплитања тих супротности састојао се његов необични однос према Авлији и целом оном људству које је као спора, мутна река пролазило кроз њу. Ни најстарији и најлукавији гости Проклете авлије нису могли ухватити краја ни конца тој Карађозовој игри, која је била потпуно лична, пуна неочекиваних и смелих обрта и смицалица, врло често у противности са свима правилима полицијског рада и поступања и са општим друштвеним обичајима и навикама. Већ прве године он је стекао свој надимак Карађоз. И заиста је та Авлија и све што је са њом живело и што се у њој дешавало била велика позорница и стална глума Карађозовог живота.

Рано прегојен, космат и тамне пути, он је рано и остарео, бар наизглед. Али је његов изглед могао да превари човека. Са свих својих сто ока тежине, он је, кад би затребало, био жив и брз као ласица, а његово тешко и млохаво тело развијало је у таквим тренуцима биковску снагу. Иза поспаног и као мртвог лица и склопљених очију крила се увек будна пажња и ђаволски немирна и довитљива мисао. На том лицу тамномаслинасте боје није никад нико видео осмех, ни онда кад би се цело Карађозово тело тресло од тешког унутарњег смеха. То лице је могло да се стеже и растеже, мења и преображава, од израза крајњег гнушања и страшне патње до дубоког разумевања и искреног саучешћа. Игра очију у том лицу била је једна од великих Карађозових вештина. Лево око било је редовно готово потпуно затворено, али се између састављених трепавица осећао пажљив и као сечиво оштар поглед. А десно око било је широм отворено, крупно. Оно је живело само за себе и кретало се као неки рефлектор; могло је да изађе до невероватне мере из

своје дупље и да се исто тако брзо повуче у њу. Оно је нападало, изазивало, збуњивало жртву, прикивало је у месту и продирало у најскровитије кутове њених мисли, нада и планова. Од тога је цело лице, наказно разроко, добивало час страшан час смешан изглед гротескне маске.

(...)

Лице младића, меко, мало подбуло, бело и бледо оним собним бледилом, друкчије од свега што се овде могло очекивати, обрасло у рињу, пахуљасту браду од десетак дана и оборене, нешто светлије бркове. Истицали су се велики, болеснички и попут убоја тамни колути из којих су, сјајне од влаге и ватре, гледале модре очи.

(...)

Дечак, који се звао Ћамил, био је леп (мајчина лепота, само у мушком виду) и паметан и добро развијен, први пливач међу друговима и победник на свима рвањима. Али врло рано стао је да занемарује игре и забаве својих вршњака. Све се више предавао књизи и науци, а отац га је у том подржавао, набављао му књиге и учитеље, омогућавао путовања.

(...)

После тога Ћамил је провео две године на неким студијама у Цариграду. Вратио се у Смирну измењен и много старији на изглед. И ту се нашао усамљен. Од Грка га је делило све а са Турцима везивало мало шта. Вршњаци са којима је још пре неколико година проводио време у игри и забави били су већ туђи и далеки као да су људи другог нараштаја. Постао је човек који живи са књигама.

(...)

А лањске године стали су по Смирни да круже чудни гласови, неодређени и нејасни шапат да су Тахир-пашином сину књиге ударили у главу и да са њим није добро и није све у реду. Говорило се да је, проучавајући историју турске царевине, „преучио“ и, замишљајући да је у њему дух неког несрећног принца, почео да верује да је и сам неки несуђени султан.

Иво Андрић

Српски језик

Школски есеј

Смернице за писање

1. Представите стваралаштво Иве Андрића у контексту књижевноисторијског периода којем припада.
2. Одредите тему, место и време радње у роману.
3. Прикажите ликове Карађоза и Ћамила и упоредите их.
4. Објасните друштвено-историјску симболику авлије.
5. Образложите своје тврдње и поткрепите их одговарајућим цитатима.

Српски језик

Лист за уредно писање

Српски језик

Лист за уредно писање

Српски језик

Лист за уредно писање

SRP IK-2 D-S038

03

Српски језик

Лист за уредно писање

Српски језик

Лист за уредно писање

Српски језик

Лист за уредно писање

SRP IK-2 D-S038

03

Српски језик

Лист за уредно писање

Српски језик

Празна страница

Српски језик

Празна страница

Српски језик

Празна страница

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

РЕШЕЊА ИСПИТА ИЗ **СРПСКОГ ЈЕЗИКА** НА ЛЕТЊЕМ РОКУ ДРЖАВНЕ МАТУРЕ 2018./2019.

Број задатка	Точан одговор
1.	A. градација
2.	C. путопис, посланица, житије
3.	A. сажета и мудра изрека
4.	C. митолошка
5.	C. Мрњавчевићима
6.	D. Доминантни су мотиви и тема изгубљене љубави.
7.	B. „Писмо Харалампију”
8.	C. о скромности
9.	B. Плаут
10.	D. тип сувишног човека и буђење националне свести
11.	B. Мула-Јусуфа
12.	D. стваралачко „ја”
13.	D. романи и приповетке
14.	C. да Бог не прима молитву верника
15.	D. Према књижевној врсти дело је поема.
16.	A. Трансцедентална је.
17.	D. хераклитовац
18.	C. тетка Дока
19.	C. По врсти је роман тока свести
20.	D. почаст хероизму
21.	D. Дијалози су писани на дијалекту.
22.	A. хексаметар
23.	C. „Искрена песма”
24.	A. кћи
25.	B. Мој мир
26.	B. Душан Васиљев
27.	A. фантастична и искривљена слика стварности
28.	D. камен родне груде
29.	D. „Залазак сунца”
30.	C. Заснива се на замени лица или другој врсти неспоразума.
31.	A. Треба да чувамо природу.
32.	C. певач – певачица
33.	B. у генитиву
34.	C. претварањем
35.	B. Често идем код пријатељице.

Број задатка	Точан одговор
36.	D. добио си што си заслужио
37.	C. метонимија
38.	A. субјективност и оригиналност
39.	B. Старословенски је први словенски књижевни језик.
40.	C. источнохерцеговачки
41.	„Данга”
42.	„Горски вијенац”
43.	„Тражим помиловање”
44.	„Светковина”
45.	„Пут Алије Ђерзелеза”
46.	двостихом/дистихом
47.	Теодосије (Хиландарац)
48.	о ослобођењу Србије
49.	„Башта сљезове боје”
50.	Давид Штрбац
51.	у 18.веку
52.	„Људи говоре”
53.	„Јелисавета, кнегиња црногорска”
54.	Гаврил Стефановић Венцловић
55.	„Глава шећера”
56.1.	сонант 'м'
56.2.	локативу
56.3.	општа (придевска)
56.4.	месна
56.5.	субјекатска

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

ИСПИТ ДРЖАВНЕ МАТУРЕ

СРПСКИ ЈЕЗИК
Књижевност и језик

1 2 3 4 5 7 8 9 0
Идентификациона налепница
ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ!

SRP 1

Лист за одговоре

D-S038

1.	A X	B	C	D	21.	A	B	C	D X
2.	A	B	C X	D	22.	A X	B	C	D
3.	A X	B	C	D	23.	A	B	C X	D
4.	A	B	C X	D	24.	A X	B	C	D
5.	A	B	C X	D	25.	A	B X	C	D
6.	A	B	C	D X	26.	A	B X	C	D
7.	A	B X	C	D	27.	A X	B	C	D
8.	A	B	C X	D	28.	A	B	C	D X
9.	A	B X	C	D	29.	A	B	C	D X
10.	A	B	C	D X	30.	A	B	C X	D
11.	A	B X	C	D	31.	A X	B	C	D
12.	A	B	C	D X	32.	A	B	C X	D
13.	A	B	C	D X	33.	A	B X	C	D
14.	A	B	C X	D	34.	A	B	C X	D
15.	A	B	C	D X	35.	A	B X	C	D
16.	A X	B	C	D	36.	A	B	C	D X
17.	A	B	C	D X	37.	A	B	C X	D
18.	A	B	C X	D	38.	A X	B	C	D
19.	A	B	C X	D	39.	A	B X	C	D
20.	A	B	C	D X	40.	A	B	C X	D

3.6.2019. ПП. ИК

Задатке од 41. до 56.5. решите у испитној књижици.

41.	Попуњава оцењивач	0	1	NO
42.	Попуњава оцењивач	0	1	NO
43.	Попуњава оцењивач	0	1	NO
44.	Попуњава оцењивач	0	1	NO
45.	Попуњава оцењивач	0	1	NO
46.	Попуњава оцењивач	0	1	NO
47.	Попуњава оцењивач	0	1	NO
48.	Попуњава оцењивач	0	1	NO
49.	Попуњава оцењивач	0	1	NO
50.	Попуњава оцењивач	0	1	NO
51.	Попуњава оцењивач	0	1	NO
52.	Попуњава оцењивач	0	1	NO
53.	Попуњава оцењивач	0	1	NO
54.	Попуњава оцењивач	0	1	NO
55.	Попуњава оцењивач	0	1	NO
56.1.	Попуњава оцењивач	0	1	NO
56.2.	Попуњава оцењивач	0	1	NO
56.3.	Попуњава оцењивач	0	1	NO
56.4	Попуњава оцењивач	0	1	NO
56.5.	Попуњава оцењивач	0	1	NO

Шифра оцењивача: _____

SRP.38.SR.R.L1.01
35644

НЕ ФОТОКОПИРАТИ ОБРАЗАЦ СЕ ЧИТА ОПТИЧКИ | НЕ ПИСАТИ ПРЕКО ПОЉА ЗА ОДГОВОРЕ | Означавати овако: X | SRP1